

Kijkje in de portefeuille van de penningmeester

Sven Bakker

Janine van Kalmthout

*Mulier Instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek*

*Postbus 85445
3508 AK Utrecht*

*t 030-7210220
e info@mulierinstituut.nl
i www.mulierinstituut.nl*

Kijkje in de portefeuille van de penningmeester

Analyse Penningmeestersmonitor

In opdracht van Penningmeester van het Jaar

Sven Bakker
Janine van Kalmthout

© *Mulier Instituut*
Utrecht, januari 2013

Inhoudsopgave

Inleiding	7
1. De gemiddelde penningmeester	9
2. Oude en jonge penningmeesters	13
3. Mannelijke en vrouwelijke penningmeesters vergeleken	17
4. Financiële plaatje van de penningmeester	21
5. Profielschetsen van de penningmeesters	29
6. Verantwoordelijkheden van penningmeesters	33
Conclusie	35
Bijlagen	37

Inleiding

Bij de verkiezing voor penningmeester van het jaar hebben de genomineerde penningmeesters een vragenlijst ingevuld. Het Mulier Instituut heeft de gegevens, in overleg met 2Basics, geanalyseerd.

Bij de analyses moet worden aangetekend dat de uitkomsten slechts een presentatie vormen van de data die voorhanden zijn en geenszins de bedoeling hebben representatief te staan voor alle penningmeesters in Nederland. Het geeft echter wel een goede indicatie van het profiel van de penningmeesters bij de diverse sportverenigingen en het biedt een startpunt voor toekomstig onderzoek naar penningmeesters.

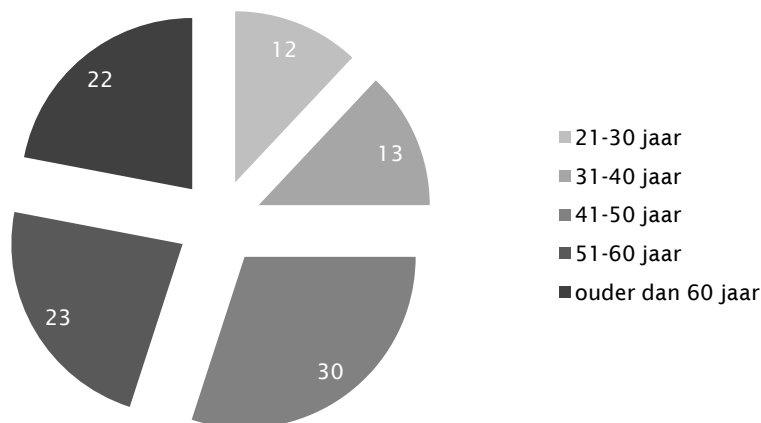
‘Penningmeester van het Jaar’ is een platform van waaruit sportpenningmeesters in Nederland op diverse wijzen worden ondersteund. Penningmeesters van sportverenigingen zijn zeer belangrijke, maar vaak onderbelichte vrijwilligers. Vooral in deze tijd is de rol van de penningmeester heel belangrijk. Teruglopende sponsorinkomsten, ledendalingen en vermindering van subsidies liggen op het bordje van de penningmeester. De organisatie van ‘Penningmeester van het Jaar’ zet de penningmeesters in het zonnetje en verzorgt inhoudelijke ondersteuning via de regionale miniconferenties over goed penningmeesterschap en maandelijkse *tips & tricks*. Partners Davilex en Grote Clubactie maken het initiatief mogelijk, terwijl 2Basics Sport & Marketing het concept verzorgt en verantwoordelijk is voor de uitvoering.

De dataset bestaat in totaliteit uit 597 penningmeesters waarmee onderstaande analyses zijn uitgevoerd. De dataset bestond aanvankelijk uit 649 respondenten, maar met name ontubbeling heeft ervoor gezorgd dat de dataset op 597 respondenten uitkwam.

Hoofdstuk 1 presenteert de gemiddelde penningmeester door middel van achtergrondgegevens van de penningmeesters, te weten leeftijd, geslacht, opleiding, hoeveel jaar men penningmeester is, de tak van sport waarin de vereniging van de penningmeester zich bevindt en de grootte van de vereniging. In hoofdstuk 2 wordt er aandacht besteed aan de leeftijdsverschillen tussen penningmeesters en in hoofdstuk 3 wordt gekeken of er verschillen optreden tussen mannelijke en vrouwelijke penningmeesters. In hoofdstuk 4 worden de resultaten weergegeven van de vragen die zich specifiek richten op de functie van penningmeester. Hierbij kan met name worden gedacht aan financiële zaken. Hoofdstuk 5 schetst de profielen van penningmeesters die wel/geen ondersteuningsbehoefte hebben, met/zonder financiële achtergrond en wel of geen gebruikmaken van Davilex. Ten slotte wordt in hoofdstuk 6 een blik geworpen op de verantwoordelijkheden van penningmeesters.

1. De gemiddelde penningmeester

Figuur 1.1 Leeftijdscategorieën penningmeester (in percentages, n=597)

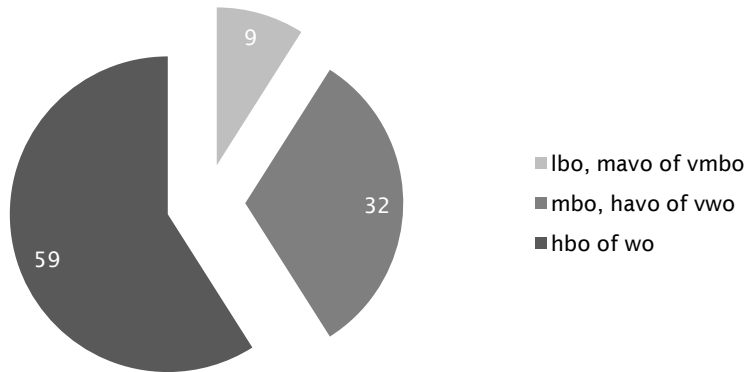
De gemiddelde leeftijd van de penningmeesters is 49 jaar met als jongste penningmeester iemand van 21 jaar en een 75-jarige penningmeester als oudste. Twaalf procent is 21 tot en met 30 jaar en 22 procent is ouder dan 60 jaar (figuur 1.1). De helft van de penningmeester is tussen de 40 en de 60 jaar.

Figuur 1.2 Verhouding mannelijke en vrouwelijke penningmeester (in percentages, n=597)

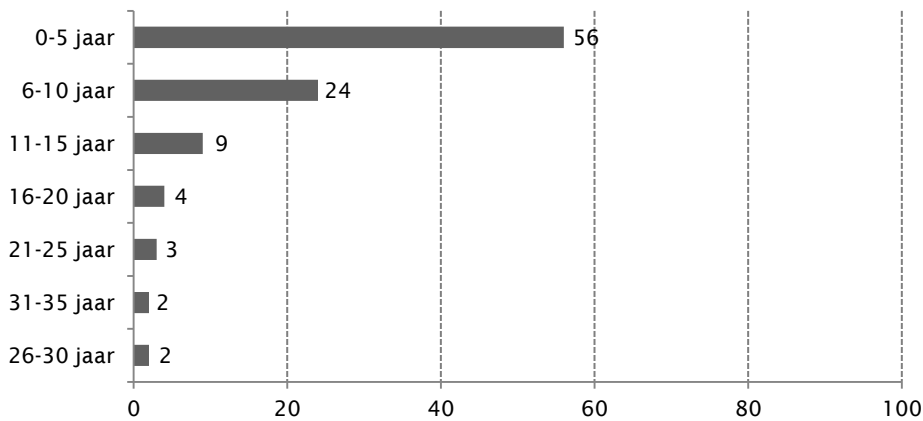
De functie van penningmeester wordt vaker bekleed door mannen dan door vrouwen. Van de penningmeesters is driekwart man (figuur 1.2). Een bestuur bestaat gemiddeld voor een kwart uit vrouwen en driekwart uit mannen (Mulier Instituut, Verenigingsmonitor 2008). Voorzitters zijn veelal mannen (89 procent) en penningmeesters ook (77 procent). Het secretariaat en de ledenadministratie is iets vaker een functie voor vrouwen (ongeveer 40 procent) (Mulier Instituut, Verenigingsmonitor 2007).

Figuur 1.3 Opleiding penningmeester (in percentages, n=597)

Drievijfde van de penningmeesters heeft een HBO- of WO-opleiding (figuur 1.3). Eén op de tien is laag opgeleid en de overige dertig procent heeft een mbo-, havo- of vwo-opleiding.

Figuur 1.4 Zittingsduur penningmeester in jaren (in percentages, n=597)

De penningmeesters zijn gemiddeld iets langer dan zeven jaar in hun functie. Meer dan de helft van de respondenten is nog maar nul tot en met vijf jaar penningmeester (figuur 1.4). Waar enkele penningmeesters nog geen jaar een dergelijke functie bekleeden bij een vereniging, geeft één penningmeester aan dit al 48 jaar te doen.

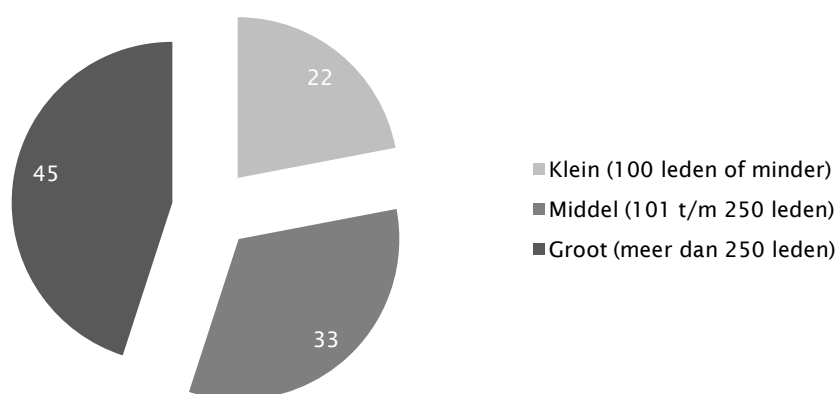
Tabel 1.1 Tak van sport waarin penningmeesters actief zijn (in percentages n=594)

Tak van sport	%
voetbal (veld / zaal (futsal))	11
tennis	9
zwemsport (excl. waterpolo)	9
gymnastiek / turnen	6
volleybal (zaalvolleybal / beachvolleybal)	6
korfbal	5
atletiek	4
badminton	4
basketbal	3
handbal	3
judo	3
tafeltennis	3
wielrennen / toerfietsen	3
bridge	2
hockey	2
honkbal / softbal	2
roeien	2
schaatsen (lange baan / kunstschaatsen / ijshockey)	2
biljart / poolbiljart / snooker	1
duiksport	1
hardlopen / joggen / trimmen	1
jeu de boules	1
motorsport	1
paardensport	1
schietsport	1
vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)	1
waterpolo	1
zeilen / surfen	1
bowling	0
darts	0
golf	0
kano	0
(Berg)klimsport (indoor / outdoor)	0
schaken	0
skeelers / skaten	0
skiën / langlaufen / snowboarden	0
wandelsport	0
een andere sport	11
Totaal	100

Iets meer dan een tiende van de penningmeesters in deze dataset geeft aan de functie te bekleden bij een voetbalvereniging of voetbalevenement (tabel 1.1). Tennis en zwemsport (beide 9 procent) volgen op de voet. Bij de sporten met nul procent zijn slechts één of twee penningmeesters actief.

Deze verdeling naar tak van sport laat zien dat de respondentgroep van penningmeesters niet helemaal representatief is voor de sportverenigingen in Nederland. Landelijk zitten de meeste penningmeesters bij voetbalverenigingen (13 procent) gevolgd door tennisclubs (7 procent), er van uitgaande dat elke sportvereniging een penningmeester heeft. Daarna volgen biljart (6 procent), paardensport (5 procent), wandelen (5 procent), volleybal (5 procent), gymnastiek (4 procent) en bridge (4 procent) (NOC*NSF, ledencijfers 2011). In de respondentgroep van de penningmeesters monitor zijn bepaalde takken van sport ondervertegenwoordigd (bijv. paardensport, wandelen en biljart).

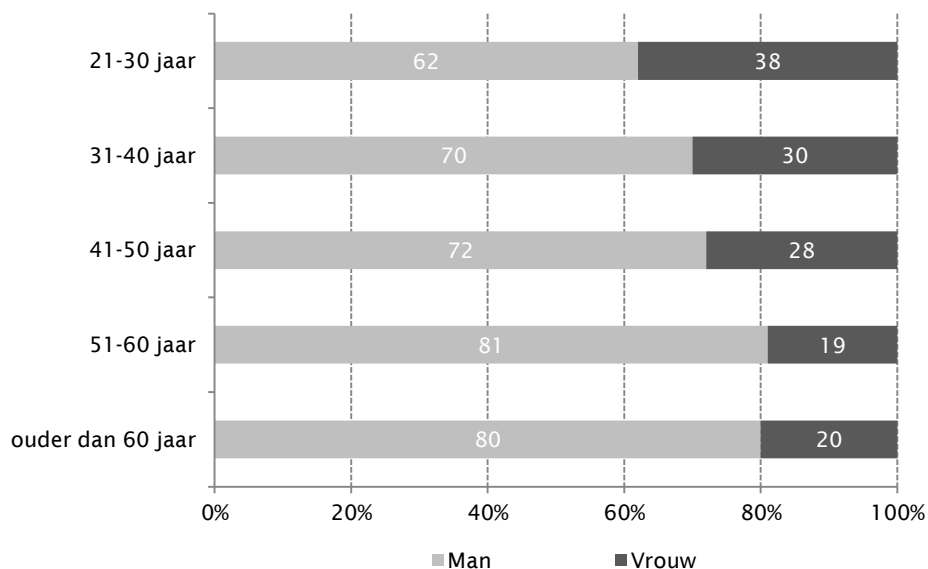
Figuur 1.5 Grootte van de vereniging (in percentages, n=584)

De gemiddelde grootte van de sportvereniging waar de penningmeesters actief zijn is, afgemeten naar het aantal leden, 356 leden. De meeste penningmeesters die de vragenlijst hebben ingevuld vervullen hun functie in een grote vereniging met meer dan 250 leden (figuur 1.5). Deze verdeling naar grootte van de vereniging laat zien dat de respondentgroep van penningmeesters niet landelijk representatief is. Landelijk behoort meer dan de helft van de verenigingen tot de categorie klein en ongeveer een vijfde van de verenigingen is groot te noemen (SCP, Rapportage Sport 2008). De verdeling van het penningmeesters komt daarmee overeen, er van uitgaande dat elke sportvereniging een penningmeester heeft.

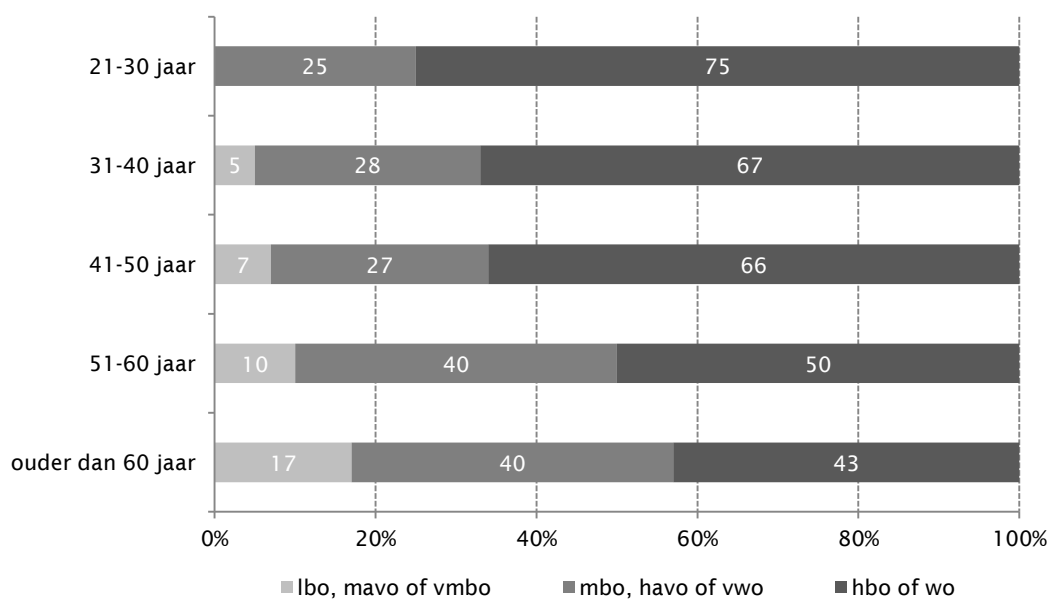
2. Oude en jonge penningmeesters

Figuur 2.1 Leeftijdsgroepen en geslacht (in percentages, n=597)

In de leeftijdsgroep 21-30 jaar is de verhouding man/vrouw nog bijna twee derde/een derde. Naarmate de leeftijd omhoog gaat, neemt de verhouding van het aantal mannelijke penningmeesters geleidelijk toe (figuur 2.1). Traditioneel is het penningmeesterschap meer een functie voor mannen. Maar gezien het aantal vrouwen in de jongere leeftijdscategorie en een gemiddelde zittingsduur van zeven jaar kan dat in de toekomst misschien nog wel veranderen.

Figuur 2.2 Leeftijdsgroepen en opleiding (in percentages, n=597)

De lager opgeleiden (lbo, mavo of vmbo) onder de penningmeesters bevinden zich met name in de leeftijdsgroep ouder dan 60 jaar. Penningmeesters met mbo, havo of vwo zijn voornamelijk

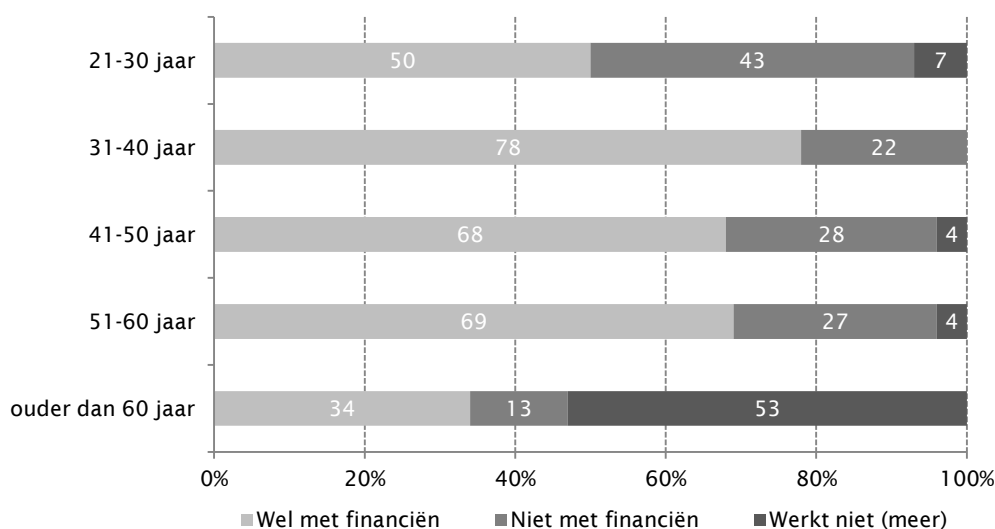
vertegenwoordigd in de leeftijdsgroepen 51-60 jaar en ouder dan 60 jaar (figuur 2.2). Bij de hoger opgeleiden is het andersom; dit lijken juist de jongere penningmeesters te zijn.

Tabel 2.1 Leeftijdsgroepen en type sport van de vereniging (in percentages)

	21-30 jaar	31-40 jaar	41-50 jaar	51-60 jaar	ouder dan 60 jaar
bridge	0	0	1	1	6
korfbal	7	5	7	4	1
roeien	13	1	0	1	1
tennis	1	9	9	8	16
voetbal (veld/zaal)	4	16	10	16	8
volleybal (zaal/beach)	12	8	4	5	4

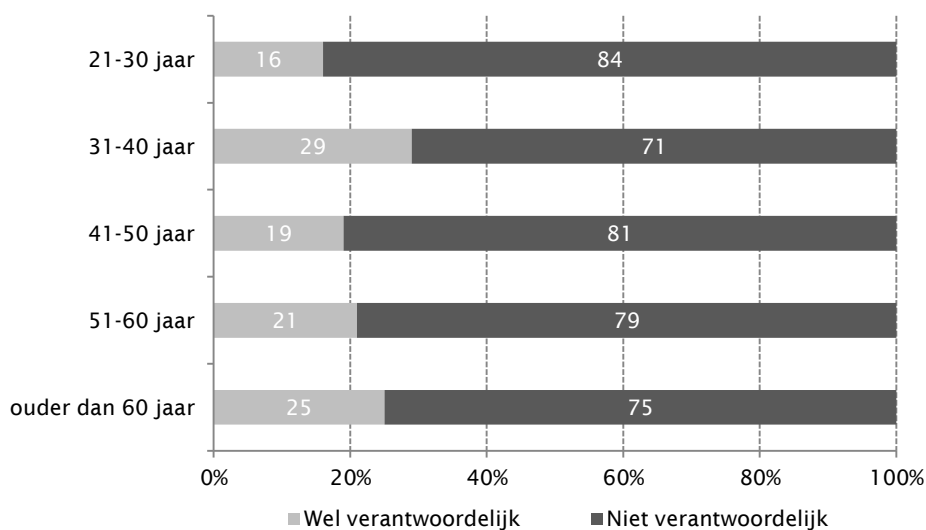
De resultaten in tabel 2.1 zijn een verkorte weergave van tabel b1 in de bijlagen waar alle sporten in het overzicht staan. Jongere penningmeesters bevinden zich vooral bij de sporten als korfbal, roeien en volleybal. De oudere penningmeesters bekleeden met name een functie in het bestuur van een bridge- en tennisvereniging.

Figuur 2.3 Leeftijdsgroepen en in dagelijks werk wel of niet met financiën te maken of niet (meer) werkzaam (in percentages, n=597)

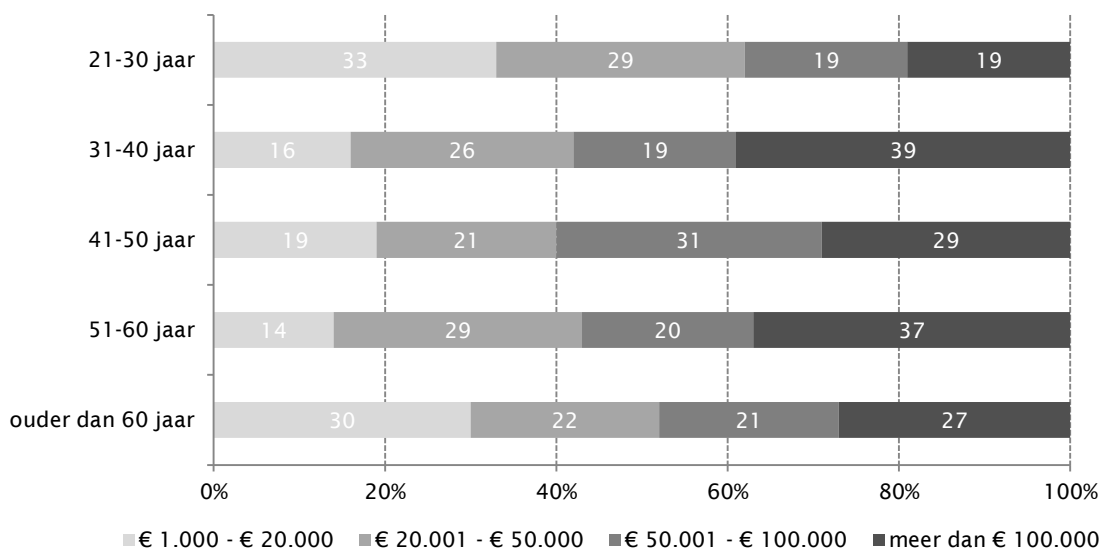
Logischerwijs blijkt dat een groot deel van de penningmeesters ouder dan 60 jaar niet (meer) werkt (figuur 2.3). Van de groep 31-40-jarigen, 41-50-jarigen en 51-60-jarigen is er weinig verschil waar te nemen tussen wel of niet in het dagelijks leven met financiën werken. Van de jonge penningmeesters werkt twee vijfde niet met financiën in het dagelijks leven. Dat is beduidend meer dan bij de andere leeftijdscategorieën.

Figuur 2.4 Leeftijdsgroepen en wel of niet verantwoordelijk voor het vinden van extra inkomstenbronnen (in percentages, n=597)

Er zijn geen significante verschillen tussen leeftijdsgroepen en de verantwoordelijkheid voor het vinden van extra inkomstenbronnen (figuur 2.4). Het al dan niet verantwoordelijk zijn voor het vinden van extra inkomsten heeft niet te maken met de leeftijd van de penningmeester maar met andere kenmerken van de verenigingen en de functie (zie hoofdstuk 4).

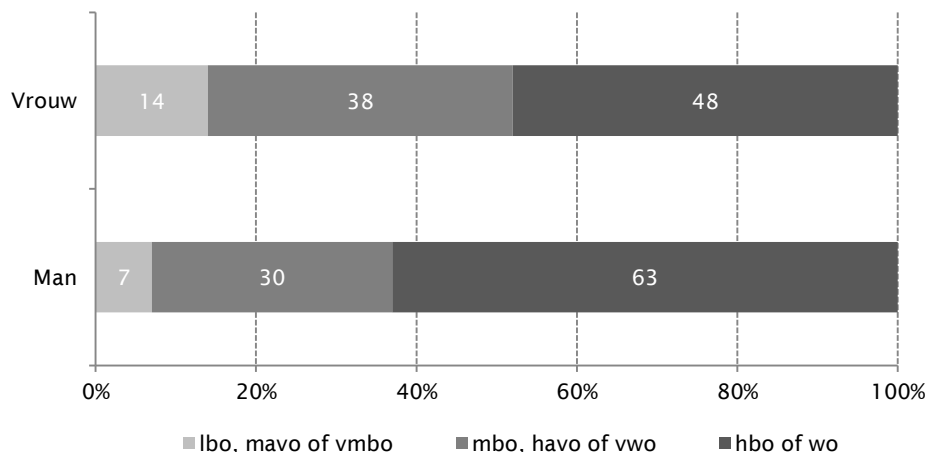
Figuur 2.5 Leeftijdsgroepen en begrotingsbedrag in euro's (in percentages, n=597)

Van de penningmeesters tussen 21 en 30 jaar heeft éénderde een begrotingsbedrag van minder dan 20.000 euro. Dit is significant lager voor penningmeesters van 31 tot en met 60 jaar (figuur 2.5). Het is niet zo dat oudere penningmeesters ook automatisch hogere bedragen beheren. Alleen in de laagste categorie begrotingen is er een verschil tussen penningmeester jonger dan 30 jaar en 30- tot 60-jarigen.

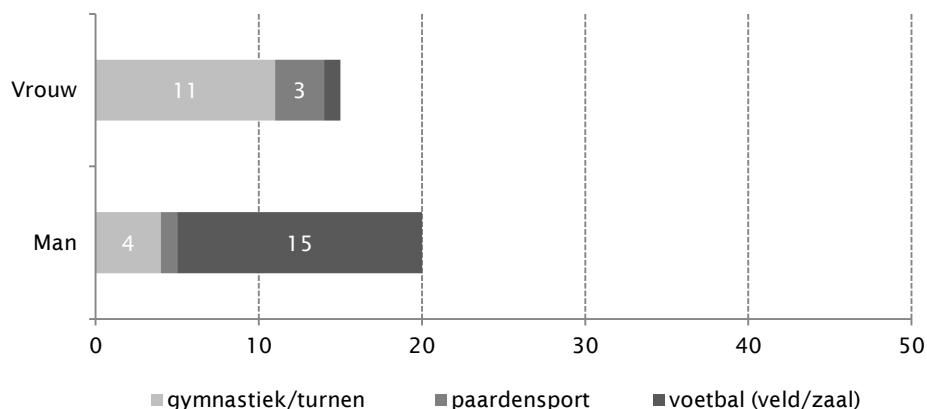
3. Mannelijke en vrouwelijke penningmeesters vergeleken

Figuur 3.1 Geslacht en opleiding (in percentages, n=597)

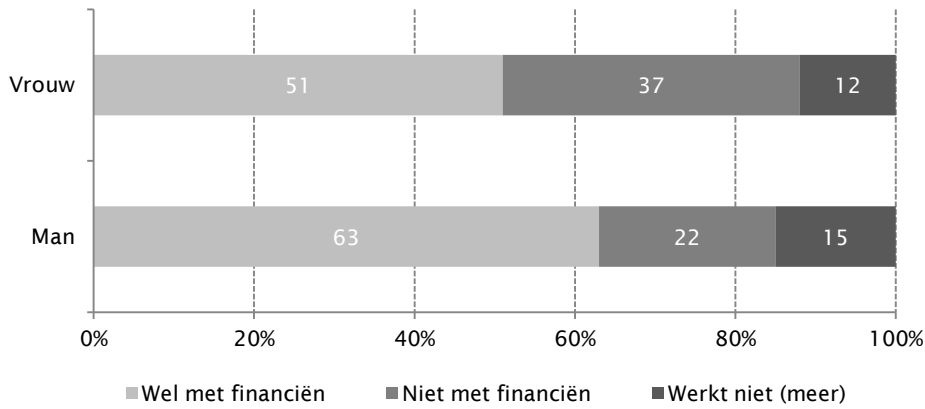
Eén op de tien de vrouwelijke penningmeesters is laag opgeleid is. Dit is significant meer dan de laagopgeleiden in de groep mannelijke penningmeesters (figuur 3.1). Daarnaast is tweederde van de mannelijke penningmeesters hoog opgeleid en dit is significant meer dan de helft hoogopgeleiden vrouwelijke penningmeesters.

Figuur 3.2 Geslacht en type sport van de vereniging (in percentages, n=597)

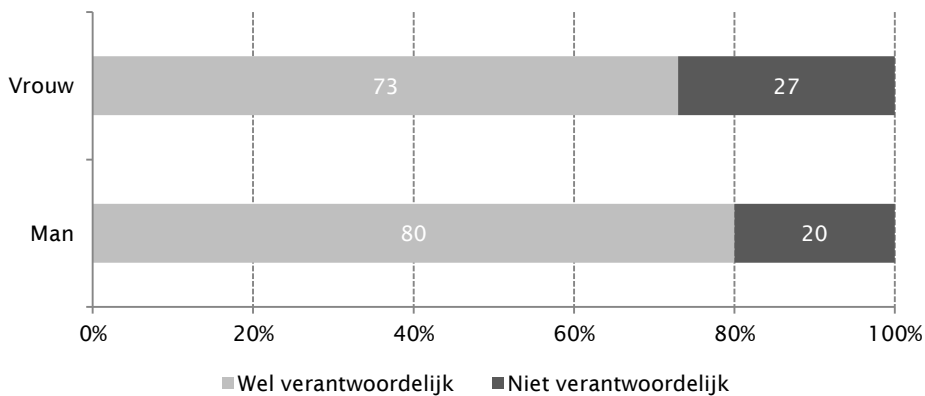
Het vooroordeel van voetbal als mannensport wordt voor wat betreft de penningmeesters bevestigd (figuur 3.2). Van de mannelijke penningmeesters is 15 procent werkzaam in de voetbalsport ten opzichte van 1 procent van de vrouwelijke penningmeesters. Daarentegen zijn in het gymnastiek en de paardensport meer vrouwen dan mannen penningmeester.

Figuur 3.3 Geslacht en in dagelijks werk ook met financiën te maken (in percentages, n=597)

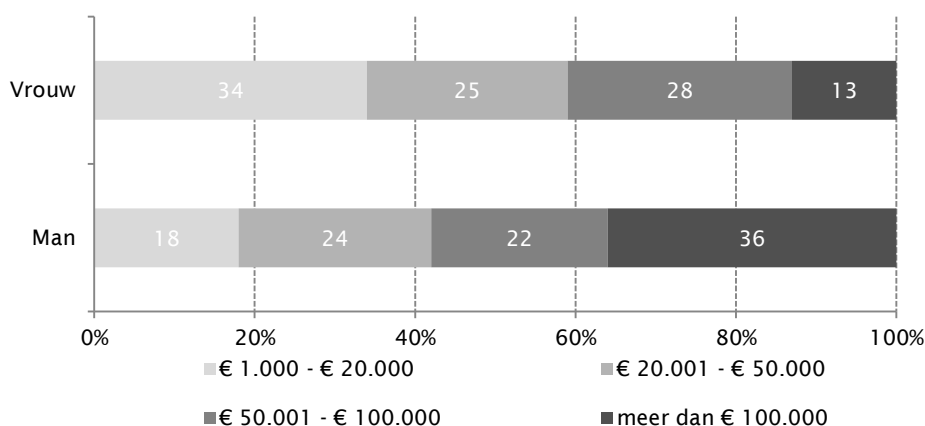
Van de mannelijke penningmeesters heeft tweederde in het dagelijks werk met financiën te maken. Dit is significant meer dan de helft van de vrouwen dat met financiën te werkt in het dagelijks leven (figuur 3.3).

Figuur 3.4 Geslacht en wel of niet verantwoordelijkheid voor vinden extra inkomstenbronnen (percentages, n=597)

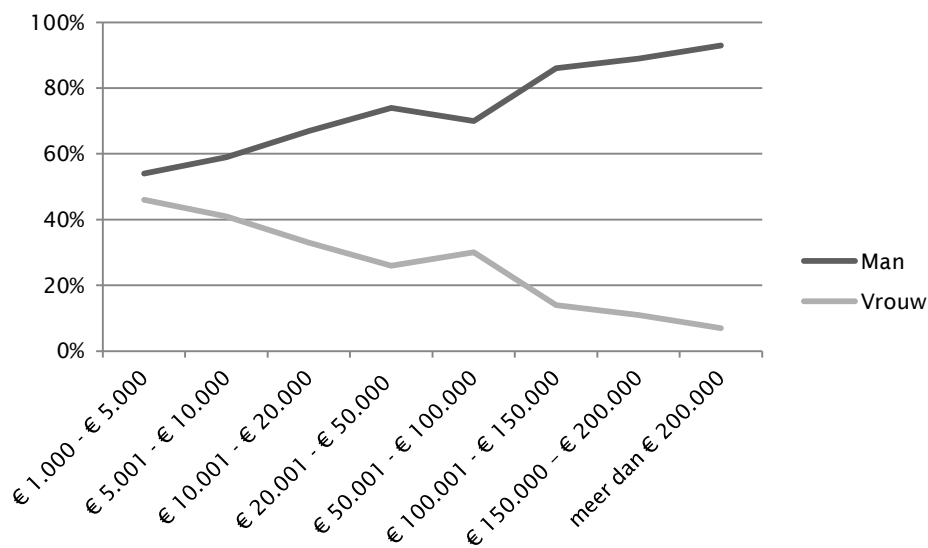
Er zijn geen significante verschillen waar te nemen wanneer geslacht en de verantwoordelijkheid voor het vinden van extra inkomstenbronnen met elkaar wordt vergeleken (figuur 3.4). Vrouwen en mannen zijn in dezelfde mate verantwoordelijk voor het vinden van extra inkomsten. Andere kenmerken van de functie of de vereniging bepalen de verantwoordelijkheid voor extra inkomsten van de penningmeester (hoofdstuk 4).

Figuur 3.5 Geslacht en begrotingsbedrag (in percentages, n=597)

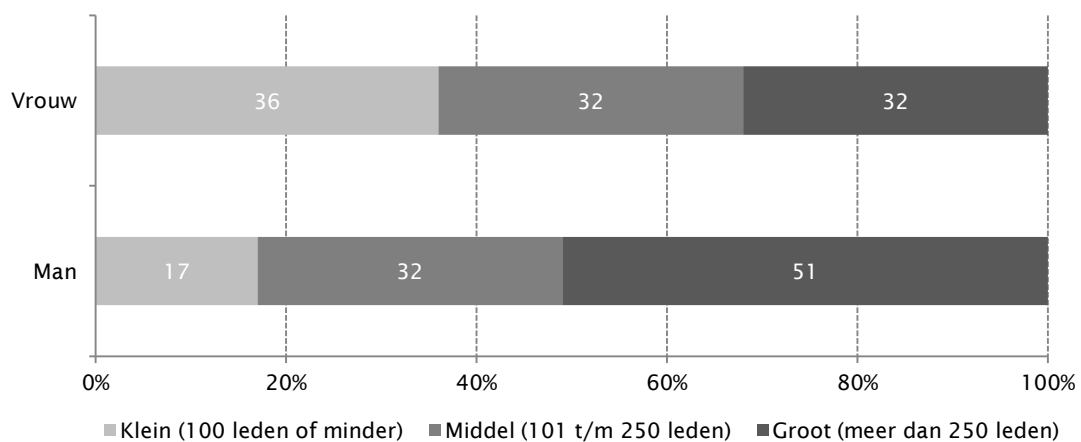

Van de vrouwelijke penningmeesters beheert éénderde een begroting tot en met 20.000 euro (figuur 3.5). Dit is significant meer dan bij mannelijke penningmeesters. Echter, van de mannen beheert een significant groter deel een hoge begroting van 100.001 euro of meer ten opzichte van vrouwen.

Figuur 3.6 Geslacht en begrotingsbedrag

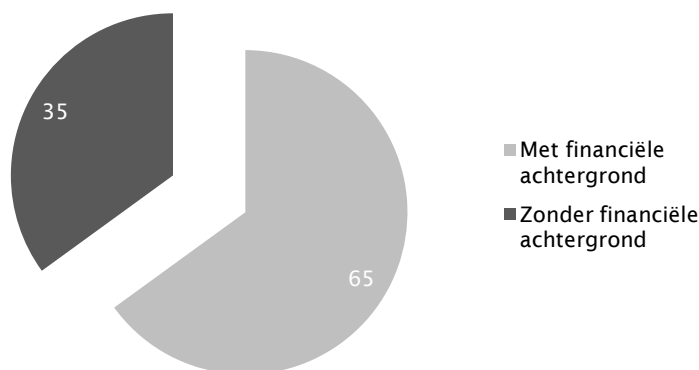
In figuur 3.6 wordt de vergelijking getrokken tussen geslacht en begrotingsbedrag, maar is voor een andere insteek gekozen. Hier is per begrotingsbedrag geanalyseerd hoeveel procent man en hoeveel procent vrouw is. Uit de figuur blijkt dat hoewel bij lagere begrotingsbedragen het aandeel mannen en vrouwen nog ongeveer gelijk is, dit naarmate de begrotingsbedragen toenemen, het aandeel vrouwelijke penningmeesters afneemt. Dit wordt gedeeltelijk veroorzaakt doordat mannen voornamelijk bij grote verenigingen actief zijn en vrouwen bij kleinere verenigingen. De helft van de mannelijke penningmeesters is in functie bij een grote vereniging en dit is significant meer dan de 32 procent van de vrouwen (figuur 3.7). Ledental blijkt de belangrijkste verklaring voor de hoogte van het begrotingsbedrag (hoofdstuk 4).

Figuur 3.7 Geslacht en grootte van de vereniging (in percentages, n=597)

Van de vrouwelijke penningmeesters beoefent meer dan éénderde haar functie bij een kleine vereniging, terwijl van de mannelijke penningmeesters 17 procent bij een kleine vereniging zit (figuur 3.7).

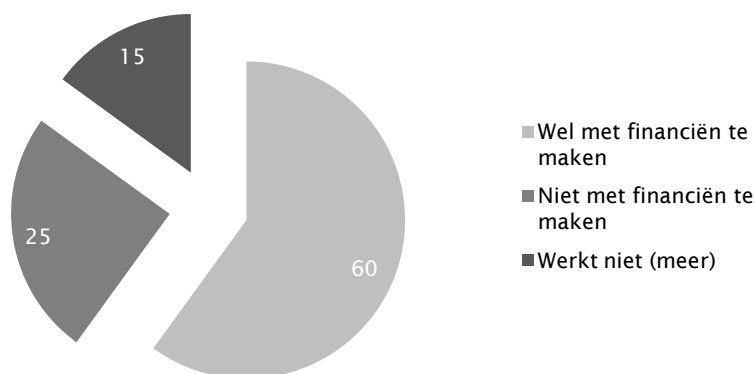
4. Financiële plaatje van de penningmeester

Figuur 4.1 Penningmeesters met en zonder financiële achtergrond (in percentages, n=597)

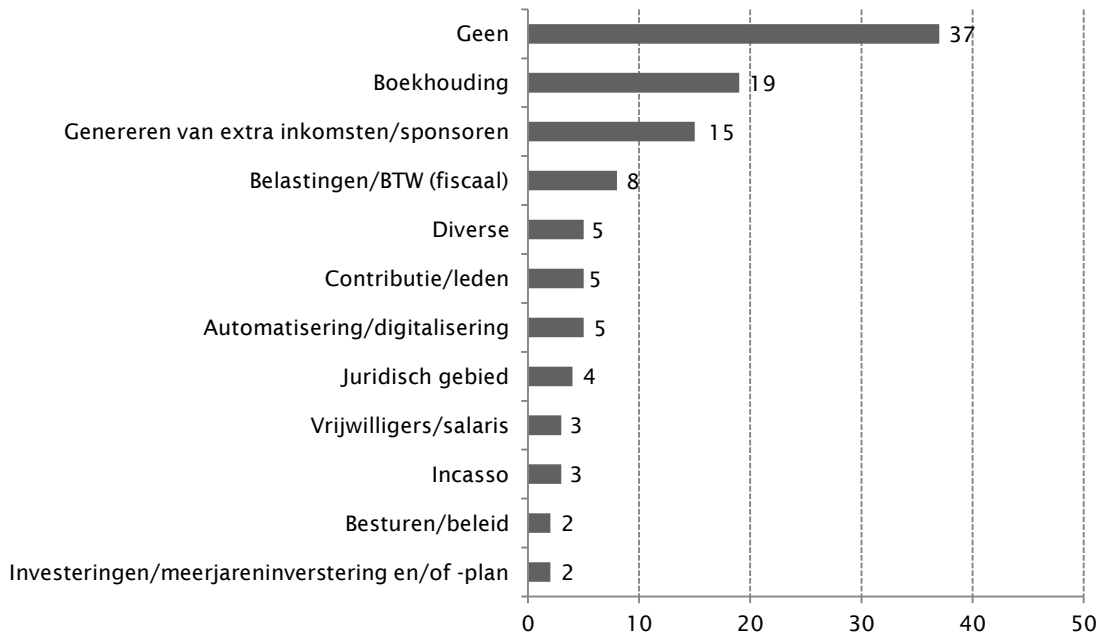
Zo'n tweederde van de penningmeesters heeft een financiële achtergrond (figuur 4.1). Eerder in deze rapportage is voor de penningmeesters met en zonder een financiële achtergrond een opsplitsing gemaakt naar geslacht en leeftijd (hoofdstuk 2 en 3).

Figuur 4.2 In dagelijks werk wel of niet met financiën te maken, of niet (meer) werkzaam (in percentages, n=597)

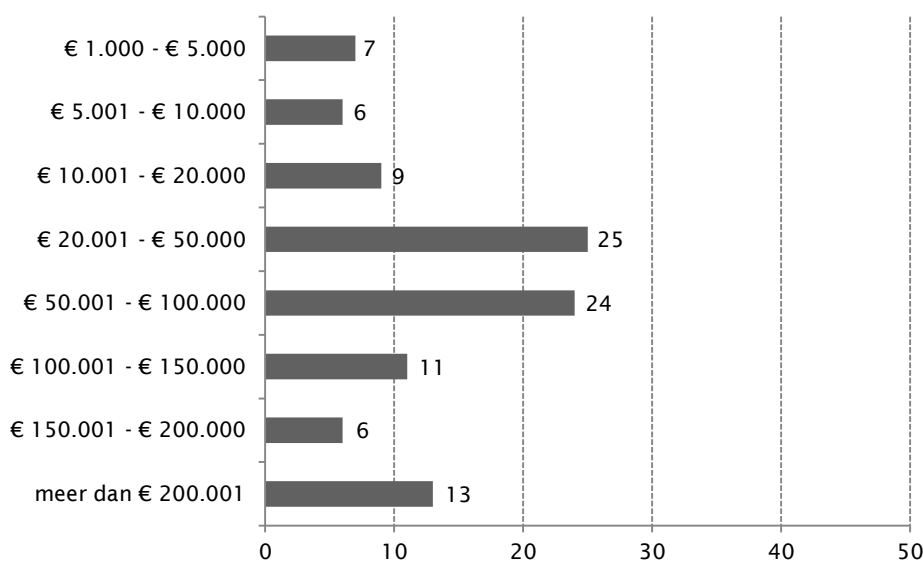
Drievijfde van de penningmeesters heeft ook in het dagelijks leven met financiën te maken en 15 procent werkt niet (meer) (figuur 4.2). Ook voor dit achtergrondkenmerk is eerder in deze rapportage een opsplitsing gemaakt naar geslacht en leeftijd (hoofdstuk 2 en 3).

Figuur 4.3 Ondersteuningsbehoefte penningmeesterschap (in percentages, n=594)

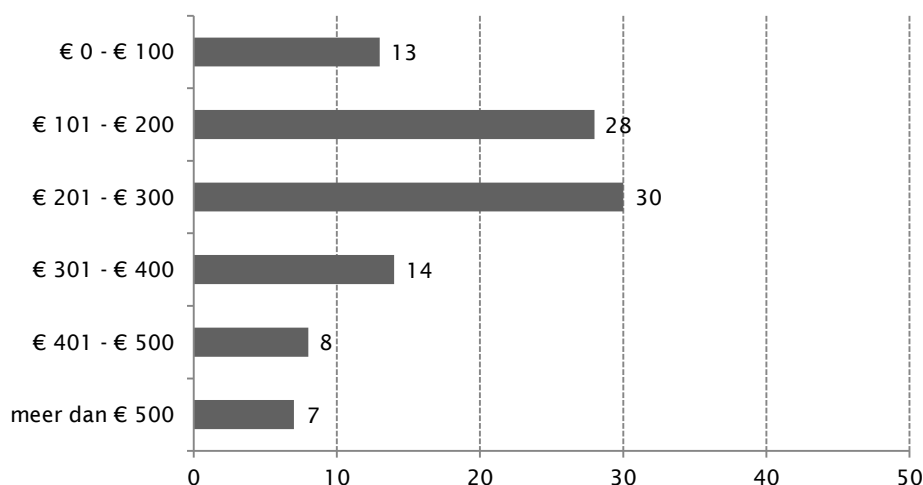

De penningmeesters blijken uit de antwoorden op de vraag *Op welke aspect(en) van het penningmeesterschap zou u eventueel extra ondersteuning behoeven?* in 37 procent van de gevallen geen extra ondersteuning te behoeven (figuur 4.3). Ten aanzien van boekhouding, bijvoorbeeld het opstellen van begrotingen, jaarrekeningen, financiële verslagen en omgaan met het boekhoudprogramma, en het genereren van extra inkomsten, zoals werving van sponsors, fondsen en subsidieaanvraag, bestaat er de meeste ondersteuningsbehoefte.

Ten aanzien van contributie bedoelen de penningmeesters de ledenadministratie bijhouden, het op een makkelijke manier innen van contributies, maar ook het innen van achterstallige contributie/wanbetalers. Bij besturen/beleid worden de combinatiefunctie van het penningmeesterschap die niet wenselijk is en de menselijke kant van penningmeesterschap genoemd.

Figuur 4.4 Totaalbedrag van huidige begroting in euro's (in percentages, n=570)

Het gemiddelde bedrag van de begroting waarover de penningmeester waakt is 103.500 euro. De kleinste begroting is 1.000 euro en de grootste 230.000 euro. Een kwart van de penningmeesters beheert een begrotingsbedrag van 20.001 tot en met 50.000 euro en nog eens een kwart een begrotingsbedrag van 50.001 tot en met 100.000 euro (figuur 4.4).

Figuur 4.5 Begrotingsbedrag van de penningmeester per lid (in percentages, n=566)

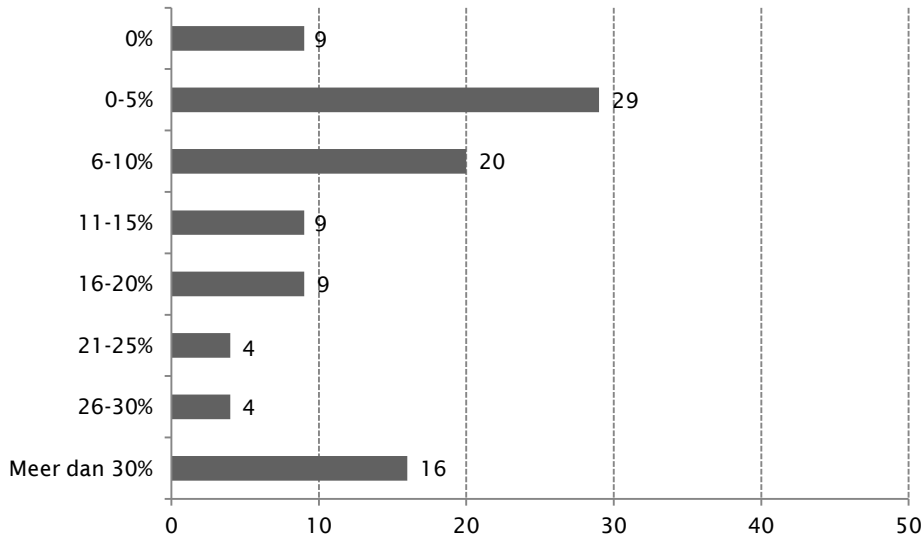
Bij éénderde van de penningmeesters heeft de vereniging een begrotingsbedrag van 201 tot 300 euro per lid (figuur 4.5).

Verklaring verschillen in begroting

Wanneer met lineaire regressieanalyse wordt nagegaan welke verklaringen kunnen worden gegeven voor de verschillen in de bedragen van de begrotingen, valt alles in het niet bij het totaal aantal leden wat dé verklarende variabele blijkt te zijn. Wanneer het ledenaantal van een sportvereniging met één verenigingslid stijgt, neemt de hoogte van de begroting toe met

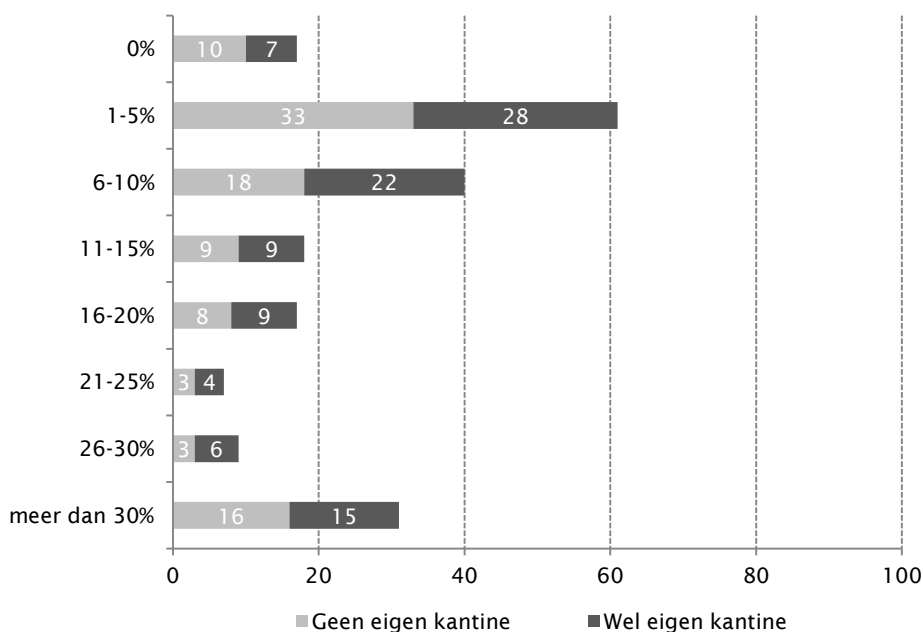
ongeveer 294 euro. De uitkomsten van deze lineaire regressieanalyse zijn te vinden in de bijlagen.

Figuur 4.6 Inkomstenpercentage dat via verenigingsacties wordt gegenereerd (in percentages, n=537)

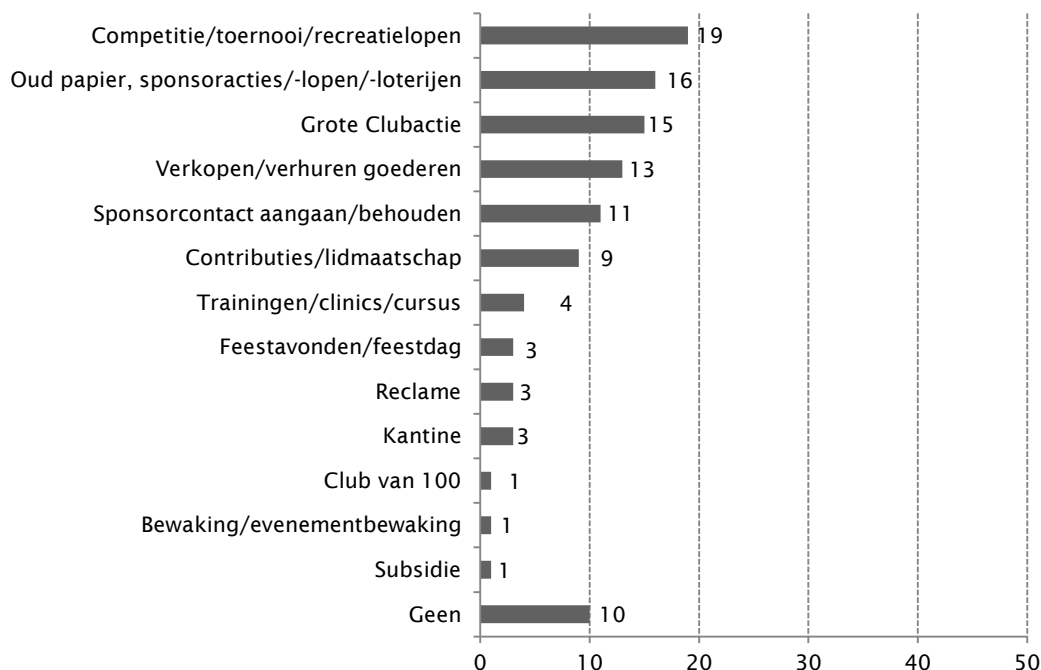
Het gemiddelde inkomstenpercentage dat bij de verenigingen waar de penningmeesters actief zijn via verenigingsacties wordt gegenereerd is zeventien procent. Het laagste inkomstenpercentage uit verenigingsacties is nul en het hoogste percentage 95. De meeste verenigingen bevinden zich in de groep die nul tot vijf procent inkomsten via verenigingsacties (figuur 4.6).

Figuur 4.7 Percentage inkomsten dat door verenigingsacties wordt binnengehaald uitgesplitst naar wel of geen kantine bij de vereniging (in percentages, n=597)

Er blijkt weinig verschil te bespeuren in het wel of niet een eigen kantine bij de vereniging en het percentage inkomsten dat door de penningmeester door verenigingsacties wordt binnengehaald (figuur 4.7).

Figuur 4.8 Verenigingsactie die het meest geld opbrengt (in percentages, n=591)

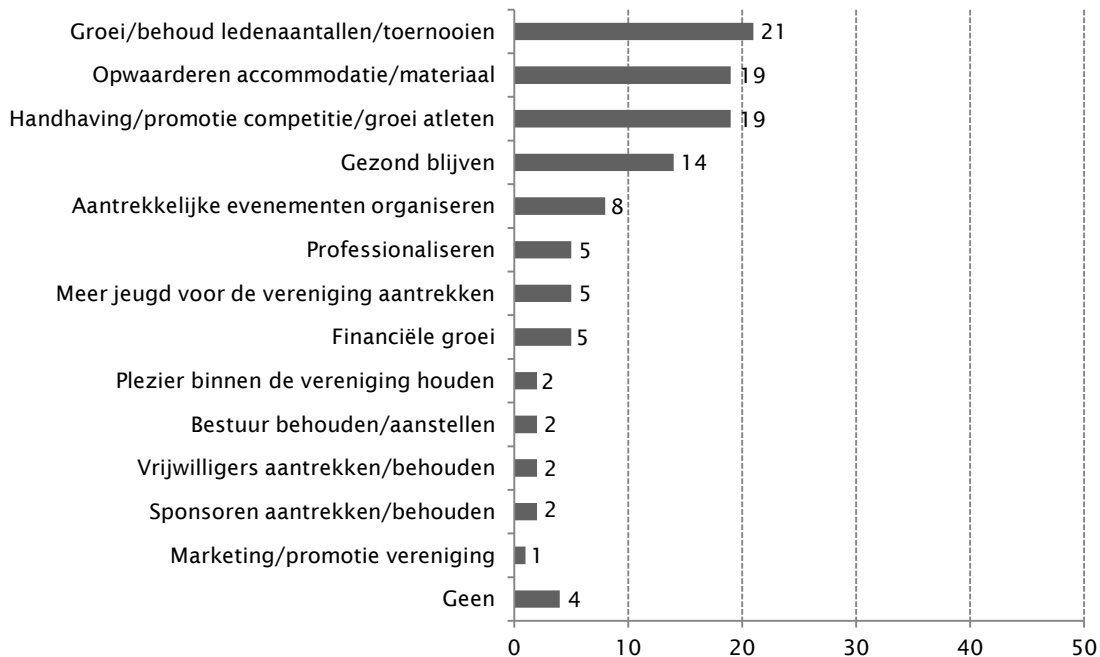
Het organiseren van evenementen als competities/toernooien/recreatielopen wordt door de penningmeesters het vaakst genoemd als actie die het meeste geld opbrengt, gevolgd door ophalen van oud papier en sponsoracties/-lopen/-loterijen en de Grote Clubactie (figuur 4.8).

Figuur 4.9 Verantwoordelijk voor het vinden van extra inkomstenbronnen (in percentages, n=597)

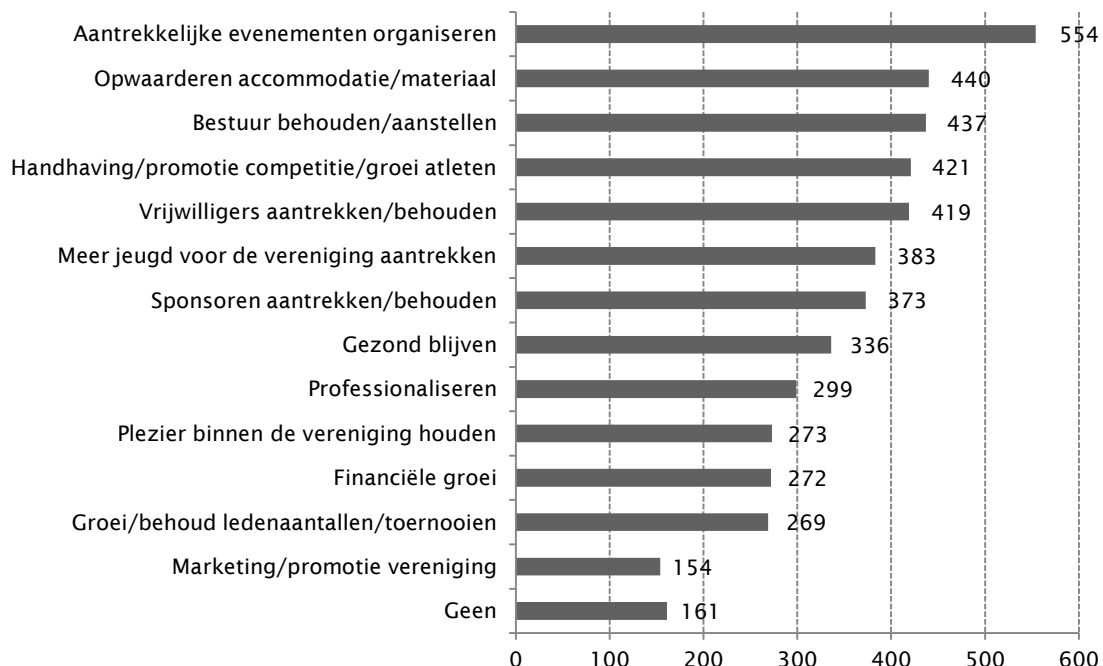
Meer dan driekwart van de penningmeesters is binnen de vereniging ook (gedeeltelijk) verantwoordelijk voor het vinden van extra inkomstenbronnen (figuur 4.9). Eerder is dit tevens opgesplitst naar leeftijd en geslacht (hoofdstuk 2 en 3).

Figuur 4.10 Belangrijkste ambitie van de vereniging (in percentages, n=570)

Als belangrijkste ambitie van de vereniging voor aankomend jaar (figuur 4.10) worden de volgende antwoorden het vaakst genoemd door de penningmeesters: groei/behoud in ledenaantallen/toernooien, handhaving/promotie/titel competitieteams/groei van atleten en opwaarderen van de accommodatie/trainers/materiaal.

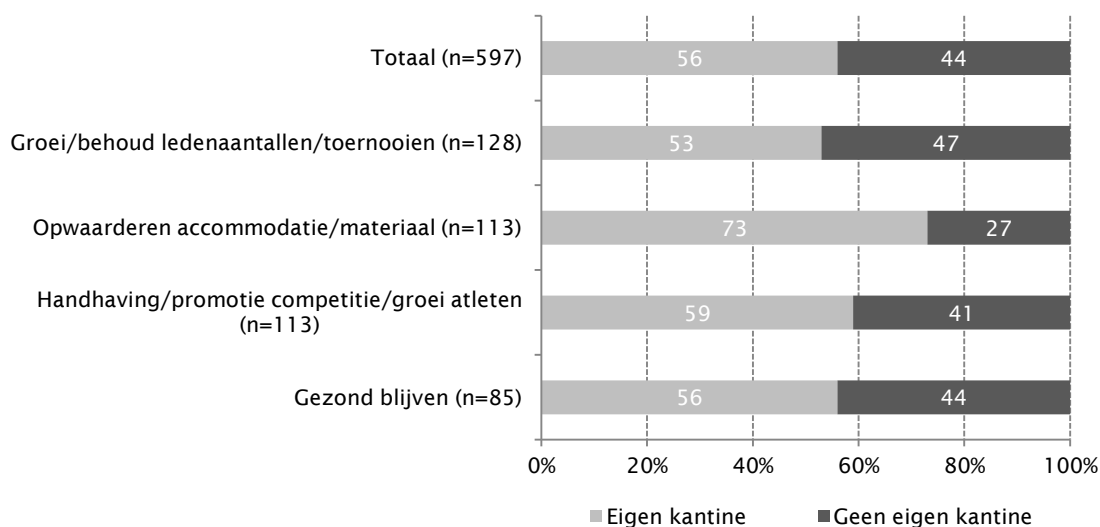
Figuur 4.11 Belangrijkste ambitie die door de penningmeester wordt aangegeven, gemiddeld naar het aantal leden van de vereniging (gemiddeld aantal leden, n=592)

De penningmeesters die aangeven dat aantrekkelijke evenementen en competities organiseren de belangrijkste ambitie van de vereniging is, hebben met gemiddeld 554 leden de grootste vereniging (figuur 4.11).

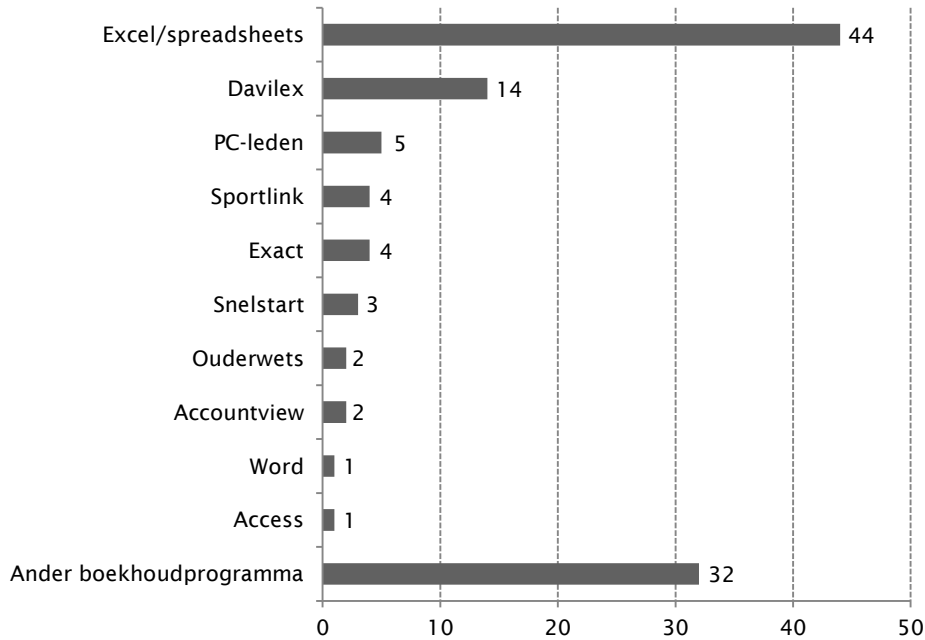
Penningmeesters van grote verenigingen (meer dan 250 leden) hebben vaker een sportieve ambitie als handhaving/promotie in de competitie dan penningmeesters van kleine verenigingen (tot en met 100 leden). Penningmeesters van kleine verenigingen hebben vaker de ambitie van groei of behoud van ledentallen.

Figuur 4.12 Vereniging met of zonder eigen kantine, uitgesplitst naar vier belangrijkste ambities (in percentages, n=597)

De meerderheid van de penningmeesters is actief bij een vereniging met een eigen kantine. Penningmeesters die aangeven dat opwaarderen van de accommodatie/het materiaal bij hun verenigingen hebben vaker een eigen kantine (figuur 4.12).

Figuur 4.13 Beheer financiële administratie, bijvoorbeeld m.b.v. een spreadsheet-/boekhoudprogramma (in percentages, n=597)

Bijna de helft van de penningmeesters (44 procent) maakt, al dan niet in combinatie met andere boekhoudprogramma's, gebruik van Excel of een ander spreadsheetprogramma (figuur 4.13). Ook Davilex is met 14 procent populair onder de penningmeesters. Het totaal is meer dan 100 procent, omdat er penningmeesters zijn die aangeven een combinatie te gebruiken van meerdere programma's.

Er zijn totaal elf penningmeesters die de boekhouding nog ouderwets doen, dat wil zeggen met pen en papier en een boek. Dit gering aantal 'ouderwetse' penningmeesters, beoefent de bestuursfunctie in zestig procent van de gevallen bij een kleine vereniging.

Geen van deze 'ouderwetse' penningmeesters bevinden zich in de 'grote' sporten als tennis en voetbal. Zij bevinden zich wel in de volgende sporten:

- bowling;
- bridge;
- schietsport;
- wandelsport;
- wielrennen / toerfietsen.

5. Profielschetsen van de penningmeesters

In dit hoofdstuk worden profielschetsen opgesteld van penningmeesters met wel en geen behoefte aan ondersteuning, met en zonder financiële achtergrond, wel of geen Davilexgebruiker.

Tabel 5.1 Profielschets penningmeesters die geen en wel behoefte hebben aan ondersteuning (n=597)

	Geen ondersteuning n=375	Wel ondersteuning n=222
Leeftijd (in jaren)	51,3	46,8
Man (in %)	77	73
Vrouw (in %)	23	27
Gemiddeld aantal leden van de vereniging	304	386
Gemiddeld aantal jaar penningmeester	9,1	6,0
Financiële achtergrond (in %)	69	63
Dagelijks werk met financiën (in %)	72	69
Verantwoordelijk vinden inkomstenbronnen (in %)	76	80
Gemiddeld begrotingsbedrag (in €)	82.500	116.000
Werkt met Excel/spreadsheets (in %)	57	56
Werkt met Davilex (in %)	15	13
Vereniging beschikt over kantine (in %)	52	58

vet gedrukt betekent significant verschil ($p < 0,05$)

Penningmeesters zonder ondersteuningsbehoefte, zijn ouder en langer in hun functie dan degenen met een ondersteuningsbehoefte (figuur 5.1). De penningmeesters met ondersteuningsbehoefte hebben een gemiddeld begrotingsbedrag van 116.000 euro, tegenover een gemiddeld begrotingsbedrag van 82.500 euro voor de penningmeesters zonder ondersteuningsbehoefte en zijn penningmeester in een grotere club.

Tabel 5.2 Profielschets penningmeesters met en zonder financiële achtergrond (n=597)

	Met financiële achtergrond n=388	Zonder financiële achtergrond n=209
Leeftijd (in jaren)	49,2	47,2
Man (in %)	77	69
Vrouw (in %)	23	31
Gemiddeld aantal leden van de vereniging	413	249
Gemiddeld aantal jaar penningmeester	7,5	6,6
Dagelijks werk met financiën (in %)	90	34
Wel ondersteuningsbehoefte (in %)	61	67
Verantwoordelijk vinden inkomstenbronnen (in %)	81	74
Gemiddeld begrotingsbedrag (in €)	€ 120.600	€ 72.800
Werkt met Excel/spreadsheets (in %)	41	48
Werkt met Davilex (in %)	15	12
Vereniging beschikt over kantine (in %)	62	44

vet gedrukt betekent significant verschil ($p < 0,05$)

Penningmeesters met een financiële achtergrond zijn bij grotere verenigingen actief dan die zonder financiële achtergrond (figuur 5.2). Penningmeesters met een financiële achtergrond hebben met 120.600 euro een aanzienlijk hoger gemiddeld begrotingsbedrag dan de penningmeesters zonder financiële achtergrond met 72.800 euro.

Tabel 5.3 Profielschets penningmeesters wel of geen Davilexgebruiker

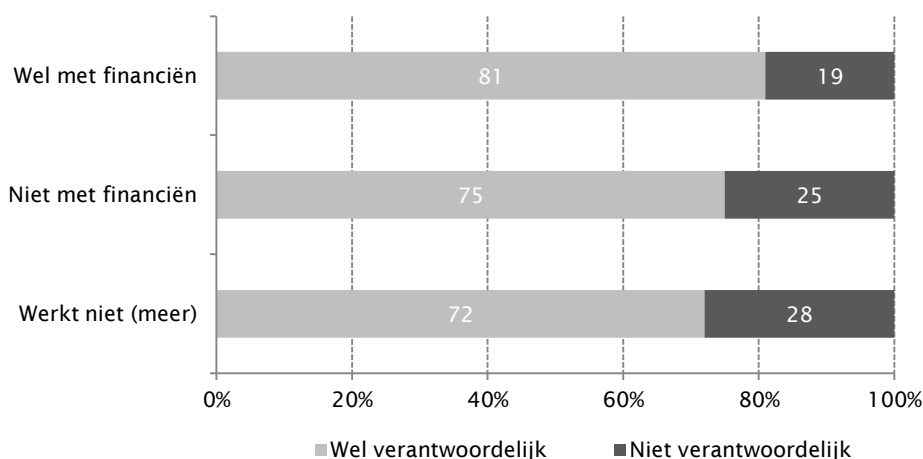
n=597	Davilexgebruiker n=83	Geen Davilexgebruiker n=514
Leeftijd (in jaren)	46,4	48,8
Man (in %)	76	74
Vrouw (in %)	24	26
Gemiddeld aantal leden van de vereniging	447	341
Gemiddeld aantal jaar penningmeester	6,8	7,2
Wel financiële achtergrond (in %)	69	64
Dagelijks werk met financiën (in %)	76	69
Wel ondersteuningsbehoefte (in %)	59	63
Verantwoordelijk vinden inkomstenbronnen (in %)	73	79
Gemiddeld begrotingsbedrag (in €)	€ 120.500	€ 101.000
Vereniging beschikt over kantine (in %)	60	55

De penningmeesters die Davilex als softwareprogramma gebruiken voor hun boekhouding hebben gemiddeld 447 leden bij hun vereniging, ten opzichte van een gemiddelde verenigingsgrootte van 341 leden voor penningmeesters die Davilex niet gebruiken (tabel 5.3). In de tabel zijn geen van de gevonden verschillen significant ($p < 0,05$).

6. Verantwoordelijkheden van penningmeesters

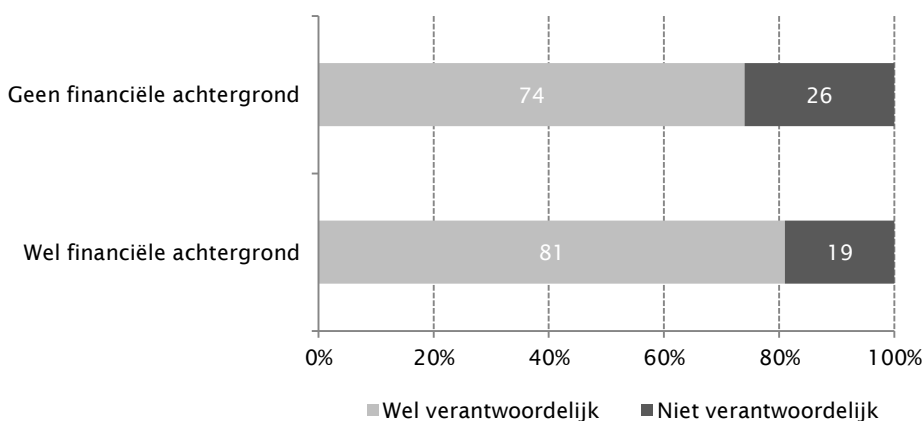
In deze rapportage is reeds gekeken naar de verantwoordelijkheid van penningmeesters per leeftijdscategorie en geslacht (hoofdstuk 2 en 3), maar er kunnen daarnaast nog andere verklaringen worden gegeven voor het wel of niet verantwoordelijk zijn voor het vinden van extra inkomstenbronnen.

Figuur 6.1 In dagelijks werk met financiën en verantwoordelijkheid voor het vinden van extra inkomstenbronnen (in percentages, n=597)

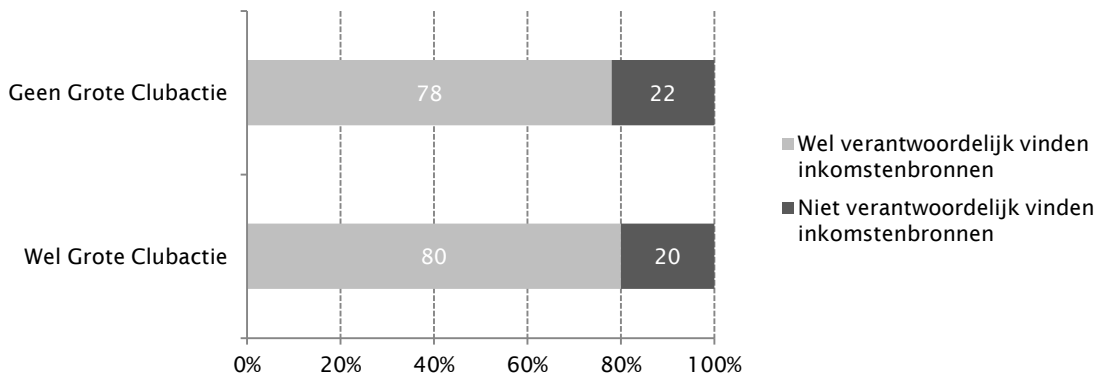
In de groep die in het dagelijks leven met financiën werkt is een significant groter deel verantwoordelijk voor het vinden van extra inkomstenbronnen, dan voor de penningmeesters die niet (meer) werken (figuur 6.1). Omgekeerd is dit ook zo: van de groep die niet (meer) werkt is een significant groter deel niet verantwoordelijk voor het vinden van extra inkomstenbronnen dan voor de groep die in het dagelijks leven met financiën werkt.

Figuur 6.2 Financiële achtergrond en verantwoordelijkheid voor het vinden van extra inkomstenbronnen (in percentages, n=597)

Er blijken geen significante verschillen tussen het wel of niet hebben van een financiële achtergrond en de verantwoordelijkheid hebben voor het vinden van extra inkomstenbronnen (figuur 6.2).

Figuur 6.3 Grote Clubactie wel of niet als verenigingsactie die het meeste geld oplevert, uitgesplitst naar verantwoordelijkheid voor het vinden van (extra) inkomstenbronnen (in percentages, n=597)

Er is vrijwel geen verschil te bespeuren wanneer penningmeesters worden vergeleken waarvan de Grote Clubactie wel of niet de verenigingsactie is die het meeste geld oplevert en degenen die wel of niet verantwoordelijk zijn voor het vinden van (extra) inkomstenbronnen (figuur 6.3).

Verklaring verschillen in verantwoordelijkheid

Om tot nader inzicht te komen in de verklaringen voor het wel of niet verantwoordelijk zijn voor het vinden van extra inkomstenbronnen is lineaire regressieanalyse uitgevoerd. Hieruit blijkt dat wanneer het aantal leden van de vereniging afneemt, de mate waarin penningmeesters wel verantwoordelijk zijn voor het vinden van extra inkomstenbronnen toeneemt. De resultaten van deze regressieanalyse staan in tabel b4 van de bijlagen.

Conclusie

De resultaten van de Penningmeestersmonitor geven alleen de situatie weer van de 597 penningmeesters die de vragenlijst hebben ingevuld en staan niet representatief voor penningmeesters bij Nederlandse sportverenigingen in het algemeen.

De gemiddelde leeftijd van de penningmeesters is 49 jaar en drie kwart is man. Zestiende van de penningmeesters heeft een HBO- of WO-opleiding en de penningmeesters zijn gemiddeld iets langer dan zeven jaar in hun functie.

Leeftijd

Naarmate de leeftijd omhoog gaat neemt de verhouding van het aantal mannelijke penningmeesters geleidelijk toe. In de jongere leeftijdsgroepen bevinden zich met name hoger opgeleiden penningmeesters, terwijl in de oudere leeftijdsgroepen het aandeel lager opgeleiden groter is. De jongere penningmeesters bevinden zich vooral bij de sporten korfbal, roeien en volleybal. De oudere penningmeesters bekleden met name een functie in het bestuur van een bridge- en tennisvereniging. Van de jonge penningmeesters (21-30 jaar) werkt meer dan tweevijfde niet met financiën in het dagelijks leven. Dat is beduidend meer dan bij de andere leeftijdscategorieën.

Van de penningmeesters die in het dagelijks leven met financiën werken, is een significant groter deel verantwoordelijk voor het vinden van extra inkomstenbronnen, dan voor de penningmeesters die niet (meer) werken.

Van de penningmeesters tussen 21 en 30 jaar heeft een derde een begrotingsbedrag van minder dan 20.000 euro. Dit is significant lager voor penningmeesters van 31 tot en met 60 jaar.

Geslacht

Van de vrouwelijke penningmeesters is een significant hoger percentage laag opgeleid ten opzichte van mannelijke penningmeesters. Van de mannelijke penningmeesters is een significant groter deel in de voetbalsport actief dan de vrouwelijke penningmeesters. Daarentegen zijn in het gymnastiek en de paardensport meer vrouwen dan mannen penningmeesters. Van de mannen heeft een significante meerderheid in het dagelijks werk met financiën te maken ten opzichten van de vrouwen. Onder de vrouwen beheert een significant groter deel kleinere begrotingsbedragen dan het geval is bij mannen. Voor hogere begrotingsbedragen is dit juist andersom. Naarmate de begrotingsbedragen toenemen, neemt het aandeel vrouwelijke penningmeesters af, gedeeltelijk veroorzaakt doordat mannen voornamelijk bij grote verenigingen actief zijn en vrouwen bij kleinere verenigingen.

Financieel plaatje

Tweederde van de penningmeesters heeft een financiële achtergrond en zestig procent van de penningmeesters heeft ook in het dagelijks leven met financiën te maken.

Eénderde geeft aan geen ondersteuning te behoeven. Op het gebied van het opstellen van de jaarrekening, het vinden van sponsors, genereren van extra inkomsten, belastingen en automatisering/digitalisering is er de meeste ondersteuningsbehoefte.

Het gemiddelde bedrag van de begroting waarover de penningmeester waakt is 103.500 euro. De meest logische verklaring voor de verschillen in de bedragen van de begrotingen is het totaal aantal leden van de sportvereniging. Wanneer dit met één verenigingslid stijgt, neemt de hoogte van de begroting toe met ongeveer 294 euro.

Het gemiddelde inkomstenpercentage dat via verenigingsacties wordt gegenereerd bij de verenigingen waar de penningmeesters actief zijn is zeventien procent.

De verenigingsacties competitie/toernooi/recreatielopen, ophalen van oud papier en sponsoracties/-lopen/-loterijen en de Grote Clubactie leveren volgens de penningmeesters het meeste geld op. Daarnaast zijn groei/behoud in ledenaantallen/toernooien, handhaving/promotie/titel competitieteams en opwaarderen van de accommodatie/trainers/materiaal belangrijke ambities.

Bijna de helft van de penningmeesters maakt, al dan niet in combinatie met andere boekhoudprogramma's, gebruik van Excel of een ander spreadsheetprogramma.

Er zijn totaal elf penningmeesters die de boekhouding nog ouderwets doen, dat wil zeggen met pen en papier en een boek en die bevinden zich in de sporten bowling, bridge, schietsport, wandelsport en wielrennen/toerfietsen.

Driekwart van de penningmeesters is (gedeeltelijk) verantwoordelijk voor het vinden van extra inkomstenbronnen. Uit de regressieanalyse blijkt dat wanneer het aantal leden van de vereniging afneemt, de mate waarin penningmeesters verantwoordelijk zijn voor het vinden van extra inkomstenbronnen toeneemt.

Bijlagen

Tabel b1 Leeftijd en sport

n=597	21-30 jaar	31-40 jaar	41-50 jaar	51-60 jaar	ouder dan 60 jaar
	n=69	n=76	n=182	n=134	n=132
	A	B	C	D	E
	%	%	%	%	%
atletiek	4	3	4	3	3
badminton	7	4	4	4	2
basketbal	7	1	2	5	2
biljart/poolbiljart/snooker	0	0	1	2	0
bowling	0	0	0	1	1
bridge	0	0	1	1	6 ^{CD}
darts	0	0	1	0	0
duiksport	3	1	1	1	0
golf	0	0	0	0	1
gymnastiek/turnen	1	8	9 ^A	5	4
handbal	6 ^D	3	3	1	4
hardlopen/joggen/trimmen	0	1	1	1	1
hockey	1	3	2	2	0
honkbal/softbal	1	1	2	4	1
jeu de boules	0	1	1	1	2
judo	0	3	3	4	1
kano	0	0	0	1	1
(Berg)klimsport (indoor/outdoor)	0	0	1	0	0
korfbal	7 ^E	5 ^E	7 ^E	4	1
motorsport	0	1	1	0	1
paardensport	0	0	2	1	2
roeien	13 ^{BDE}	1	0	1	1
schaatsen (lange baan/ kunstschaatsen/ijshockey)	3	1	2	1	2
schaken	0	0	0	0	2
schietsport	0	1	1	1	2
skeeleren/skaten	0	0	1	0	0
skiën/langlaufen/ snowboarden	0	0	1	0	0
tafeltennis	3	4	2	2	4
tennis	1	9 ^A	9 ^A	8	16 ^A
vecht- en verdedigings- sporten (excl. judo)	0	1	1	0	0
voetbal (veld/zaal (futsal))	4	16 ^A	10	16 ^{AE}	8

volleybal (zaalvolleybal/ beachvolleybal)	12 ^{CE}	8	4	5	4
wandelsport	0	0	1	0	1
waterpolo	0	1	3	1	0
wielrennen toerfietsen	3	0	3	3	4
zeilen/surfen	0	1	2	1	1
zwemsport (excl. waterpolo)	6	9	8	9	12
een andere sport	15	9	10	9	13
Totaal	100	100	100	100	100

Tabel b2 Geslacht en sport

N=597	Man	Vrouw
	n=444	n=153
	A	B
	%	%
atletiek	4	2
badminton	3	6
basketbal	3	5
biljart/poolbiljart/snooker	1	0
bowling	0	1
bridge	2	2
darts	0	0
duiksport	1	1
golf	0	0
gymnastiek/turnen	4	11 ^A
handbal	2	4
hardlopen/joggen/trimmen	0	1
hockey	2	0
honkbal/softbal	2	2
jeu de boules	1	1
judo	2	5
kano	0	1
(Berg)klimsport (indoor/outdoor)	0	0
korfbal	5	4
motorsport	1	0
paardensport	1	3 ^A
roeien	2	3
schaatsen (lange baan/ kunstschaatsen/ijs hockey)	1	3
schaken	0	0

schietsport	1	1
skeeleren/skaten	0	0
skiën/langlaufen/ snowboarden	0	0
tafeltennis	3	3
tennis	10	7
vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)	0	1
voetbal (veld/zaal (futsal))	15 ^B	1
volleybal (zaalvolleybal/ beachvolleybal)	5	7
wandelsport	0	1
waterpolo	2	1
wielrennen toerfietsen	3	3
zeilen/surfen	2	1
zwemsport (excl. waterpolo)	9	9
een andere sport	11	11
Totaal	100	100

Tabel b3 Uitkomsten lineaire regressieanalyse met als afhankelijke variabele de hoogte van de begroting en de hieronder weergegeven onafhankelijke/verklarende variabelen (n=500)

3	(Constant)	14259,905	42966,278		,332	,740
	Leeftijd op 1 januari 2012	-290,117	587,844	-,023	-,494	,622
	Geslacht	-21491,169	14627,807	-,056	-1,469	,142
	Wat is uw hoogst afgeronde opleidingsniveau?	3164,453	9844,482	,013	,321	,748
	Hoeveel jaar bent u al penningmeester?	-682,074	953,846	-,030	-,715	,475
	Heeft u een financiële achtergrond?	5143,761	12938,183	,015	,398	,691
	Heeft u in uw dagelijks werk ook te maken met financiën?	20,982	19,119	,045	1,097	,273
	Aantal leden	294,121	20,280	,559	14,503	,000
	Bent u binnen de vereniging ook (gedeeltelijk) verantwoordelijk voor het vinden van extra inkomstenbronnen?	8873,065	15101,260	,022	,588	,557
	Hoe groot is het inkomstenpercentage dat via verenigingsacties wordt gegenereerd?	-61,761	298,457	-,008	-,207	,836

Tabel b4 Uitkomsten lineaire regressieanalyse met als afhankelijke variabele de verantwoordelijkheid voor het vinden van extra inkomstenbronnen en de hieronder weergegeven onafhankelijke/verklarende variabelen (n=500)

3	(Constant)	,912	,120		7,573	,000
	Leeftijd op 1 januari 2012	,000	,002	,006	,101	,920
	Geslacht	-,062	,043	-,067	-1,440	,150
	Wat is uw hoogst afgeronde opleidingsniveau?	-,027	,029	-,044	-,930	,353
	Hoeveel jaar bent u al penningmeester?	-,005	,003	-,084	-1,639	,102
	Heeft u een financiële achtergrond?	,066	,038	,079	1,733	,084
	Heeft u in uw dagelijks werk ook te maken met financiën?	7,621E-005	,000	,066	1,347	,178
	Aantal leden	,000	,000	-,119	-2,149	,032
	Hoe groot is het inkomstenpercentage dat via verenigingsacties wordt gegenereerd?	,000	,001	,014	,317	,752
	Wat is het totaalbedrag van uw huidige begroting?	7,776E-008	,000	,032	,588	,557

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl